

کلام مرحوم کفایی

مقام

دوم

برخی تنصیص اهل لغت را علامت حقیقت گرفته اند

شاید علت اینکه مرحوم آخوند به این علامت اشاره نکرده است، روشن بودن بطلان آن باشد

نقل معنی

+

عدم اشاره

تصریحی

یا التزامی

به حقیقت

بودن

معنی

دلیل حجیت :

صغری : اهل لغت کارشناس هستند در تشخیص معانی الفاظ و شناخت حقیقت و مجاز

کبری : و از طرفی هم اجماع داریم بر رجوع به قول کارشناس

رد استدلال :

تخصص اهل لغت، شناخت موارد استعمال لغت است نه تشخیص حقیقت و مجاز

ما می‌گوییم:

آنچه مربوط به **این بحث** است ← آیا قول لغوی **ظن آور** هست یا نه؟
 آنچه مربوط به **مباحث امارات** است ← آیا این **ظن حجت** است یا نه؟

اشکال مرحوم شیخ محمد مربوط به همین بحث است

چراکه: در صورت پذیرش، **ظن آور** بودن قول لغوی (بالنسبه به حقیقت بودن معنی) را رد می‌کند

این اشکال در کلمات بسیاری از اصولیون مطرح شده است

مقام

دوم

نقل معنی

+

عدم اشاره

تصریحی

یا التزامی

به حقیقت

بودن

معنی

کلام حضرت امام

لغوی، **کارشناس** نسبت به تشخیص حقیقت **نیست** و خودش نیز چنین ادعایی ندارند

کار لغوی : تفحص از موارد استعمال

ان قلت :

ثبوت استعمال به واسطه قول لغوی + ثبوت حقیقت بودن معنی به واسطه «أصالة الحقيقة»

= ثبوت معنای حقیقی

قلت :

اصل در استعمال، حقیقت نیست بلکه استعمال اعم از حقیقت و مجاز است
یعنی : أصالة الحقيقة جاری می شود در شناخت مراد و نه شناخت حقیقت مراد

مقام

دوم

نقل معنی

+

عدم اشاره

تصریحی

یا التزامی

به حقیقت

بودن

معنی

اشکال سیدنا الاستاذ

مقام
دوم

لغویون دو مرحله دارند:

مرحله اول ← معنای لفظ را در حال اطلاق و عدم قرینه می آورند
 مرحله دوم ← سپس می نویسد: اگر فلان کلمه همراه این لفظ آمد، معنای دیگری می دهد.
 پس معنای اول از دیدگاه لغوی، معنای حقیقی است

لو سلمنا که قول لغوی استعمال را بیان می کند:

بالآخره لغوی می گوید این لفظ اگر بی قرینه استعمال شد، این معنی را دارد
 و ما به ضمیمه قاعده کلیه عقلیه «اگر از لفظی، بدون وجود قرینه ای، معنایی فهمیده شد، آن معنا
 حقیقت است» می فهمیم «مستعمل فیه» معنای حقیقی است

نقل معنی
 +
 عدم اشاره
 تصریحی
 یا التزامی
 به حقیقت
 بودن
 معنی

بحث:

آیا «لغوی» کارشناس
تشخیص حقیقت و مجاز است؟

غریب القرآن	ابن عباس
غریب القرآن	ابان بن تغلب
العين	خلیل بن احمد فراهیدی
غریب الحدیث و کتاب الجیم	ابو عمر شیبانی
غریب الحدیث و الغریب المصنف	ابوعبید قاسم بن سلام
الجمهره	ابن درید
تهذیب اللغة	ازهری

یکم

اشاره
اجمالی به
لغتنامه
های
عربی

۹۱ / ۹ / ۲۸

جلسه ۴۲

حقیقت و مجاز

سه شنبه

سال سوم

المحیط	ابن عباد
مقایس اللغة	ابن فارس
البارع	ابو علی اسماعیل قالی
صاح اللغة	جوهری
المحکم	ابن سیده ی اندلسی
اساس البلاغة	زمخشری
العباب	صغانی

یکم

اشاره
اجمالی به
لغتنامه
های
عربی

لسان العرب	ابن منظور
قاموس	فیروز آبادی
تاج العروس	سید مرتضی زبیدی
محیط المحيط	بطرس البستانی
اقرب الموارد	شرتونی
المنجد	

یکم

اشاره
اجمالی به
لغتنامه
های
عربی

شیوه های چهارگانه لغت نویسی در قدیم

تقسیم بندی واژه ها از رهگذر مخارج حروف هجا	مکتب خلیل بن احمد	۱
تقسیم بندی بر حسب موضوع کلمات	مکتب ابو عبید	۲
تقسیم بندی به ترتیب حرف آخر کلمه	مکتب جوهری	۳
تقسیم بندی با رعایت حرف اول و دوم و سوم ..	مکتب چهارم	۴

یکم

اشاره
اجمالی به
لغتنامه
های
عربی